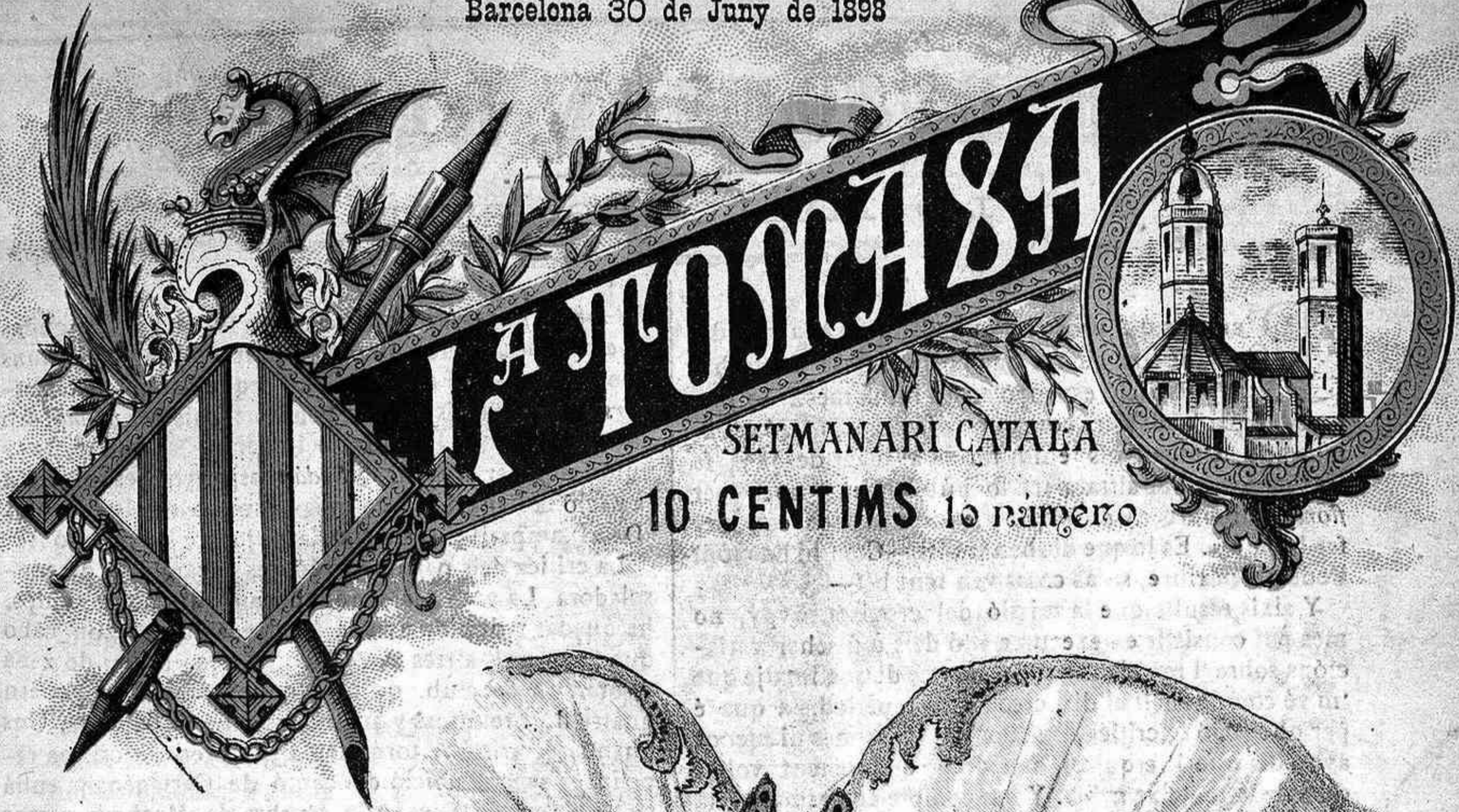

Barcelona 30 de Juny de 1898

Còpia fot. de A. Esplugas.

*Serpentina....tipo hermós,
que fá 'ls jochs mes sorprendent
¡Quants voldrían ser serpents
per' enroscarse en son còs!*

DE DIJOUS A DIJOUS

¡ LO MILLOR PARTIT !

PER mes qu' un se vulgui sustréure á la pesadilla d' eixa guerra que porta trassas d' acabar ab la nació espanyola, no hi ha mes.. es impossible parlar d' altra cosa que de la preocupació constant que 'ls espanyols tenim ficada al magi desde ja fa tres mesos... Per altra part lo públich está poch per *florejos* literaris ni artístichs y encare menos está per fer brometa. Es lo que diuhen molts;—Com hi ha mon! Podem ben riure, si las cosas van tant bé!—

Y aixís resulta que la missió del cronista, avuy, no mes pot consistir en executar alló dels músichs; variacions sobre 'l mateix tema. Servintme d' una imatge que 'm vé com l' anell al dit, crech que 'l periodista que té per obligació la crítica d' actualitat no es mes ni menos avuy dia que l' esquiol que dona eternament voltas dins de la mateixa g'abia. Y per completar la imatge, la g'abia no es altra que l' espanyols problema d' aquesta guerra que sostenim. Fins pera que la similitut siga major, l' esquiol ab son sempitern trasquejar no logra altra cosa que caure sempre al fons de sa presó en virtut de la ley de gravetat. Aixís mateix lo pensador seré è imparcial que busca una solució entre 'l caos de la politica espanyola y entremij d' aquesta gran *débaclé* nacional, cau en virtut delas lleys de la llógica y del racioni, al fons de la g'abia; al convenciment de que no hi ha remey; á la certitut de que aixó se 'n va per moments; á l' afirmació trista y dolorosa de qu' estém verdaderament.. *fumuts*, (si s' admet la parau'a.)

*
**

Per qualsevol part que s' examini 'l cel d' Espanya no 's veu enloch un raig de sol. Tot es nuvolada negra y atapahida ab l' espatéch dels tróns que va acostant-se per instants, pero sense un raig de llum ni un pam de cel *despejat*. La crítica de la situació imperant queda feta al considerar l' estat en que 'ns trobèm, Vint anys de pau y la nació pobra, saquejada, y embrutida; un quart de sigle de tranquilitat y onze millóns d' espanyols que no saben llegir ni escriure; una *deuda* pública espantosa; un despreci de la meytat en la moneda; escassos carrils y carreteras; comarcas despobladas; un milló d' empleats sangoneras... pero aixó si... quinze millóns y mitj de *flamencos* y mes de cent plassas de toros. Ab presupostos de Guerra de mils de millóns, Manila té canóns de bronze y Barcelona de quinze centímetros com un *Cavite* qualsevol. Ab centenars de millóns presupuestats en Marina, en Montojo no té mes que closcas de nou, en Cervera no té fusells y Barcelona sols té un *Pilar* sense calderas y ni un torpedó per remey...

Apart d' aixó las bases de la situació imperant no poden oferir mes solidés. Una *pinya* de Generals frac ssats que tiran no mes á salvar la situació, mare de la nómina. Estadistas de cartró que no han sapigut preveure la guerra ni han sapigut aturarla á bon temps y avuy no saben com surtisen com no siga ab la solució de reventarho tót. Clarividents de la talla d' un Silvela que proclaman la liquidació havenise oposat ahir á la autonomia. Homes d' acció (?) com en Sagasta que, partidari

del *laissez faire, laissez passer*, cura las malalties agudas ab emplastes de mussulmana patxorra Generals *cristians* que 'ns tornarian al temps de Torquemada y *pacíficadors* de doublé disposats á pendre 'l pais per *primo*. Ab aquestos puntals la situació imperant 's creu forta y autorisada per presidir lo *Sedán* espanyol, esquilant á la nació la llana de sas colonias, junt ab la dels clatells. . ;Deu l' ampari! .. seria eixa la pitjor de las solucions!

La crítica dels partits extréms es encare mes desconsoladora. La gran massa republicana d' algún temps, ha quedat reduhida avuy á quatre soldats y un cabo que 'ls uns als altres 's treuhen 'ls ulls. Mitja do'zena d' oradors de club, qu' entenen per arts de govern quatre flors retóricas y quatre posturas académicas. Uns quants sectaris que tornarian á romprers la crisma repetint la segona edició del cantó de Cartagena y enllá pe 'ls boscos de Alicante, la sombra de Macbeth errant y pretenciosa adoptant actituds tribunicias per cantar ab veu de cisne las glorias d' Espanya y plorant de passada com una Magdalena. Si aquesta *faramalla* indisciplinada y heterogénea hagués de portar á cap la liquidació dels problemas pendants, seria qüestió de preparar la venta de la nació en pública subasta.

¿Y 'l carlisme no es una solució? Lo carlisme que fort y vigorós (posar lo més vigorós porque es lo més disciplinat dels partits espanyols) treballa activament á la sombra, seria una solució, pero una solució negativa. Per lo mateix que l' ideal carlista es un anacronisme seria poch durader y molt combatut. Per lo mateix que li faltaria l' ambient popular viuria encongit ó pesaría com lo plóm. Quan mes encongit mes inepte per adoptar las resolucions enérgicas que calen avuy; quan mes pesat .. més enlayre aniria á la primera explosió popular.

Además Espanya en sa inmensa majoria sent massa frescas encare las atrocitats de las guerras civils. Don Carlos té favors rebuts y 'l poble espanyol agravis perpetrats que no oblidará fácilmente.

Lo carlisme tampoch es viable ni consolador per la nació y si entronisat Don Carlos cregués los impulsos de 'ls seus y 's deixés alucinar seria cas de preparar la maleta per anar á menjar lo pa de la emigració lluny de la patria.

*
**

¿Quin partit, quina tendencia es donchs la més acceptable per surtir de aquesta situació anguniosa?

Cap; absolutament cap de las que avuy coneixém...

Una *deuda* pública tan enorme que paga d' interessos mes de la meytat dels ingressos; un país tan pobre y esquilmat qu' está en la situació duríssima de no poguer menjar, no pot permètres 'l luxo de tenir partits politichs. Tots, ni que féssin àngels, farien dimonis.

Aquí no hi cap més que 'l partit económich. Y 'l partit económich no més té, ún fi y un programa. Lo fi, tornar possible la vida en aquest recó de món. Lo programa, lograr aquest fi per qualsevol medi y sent abstracció de tot desde l' orgull nacional á la integritat si tant convé, perquè la patria está allí ahont se viu y se menja, no allí ahont se mort de consumció y de miseria.

¿Que tal vegada, lo pendre un partit ecorómich (al qui 'ns empeny la mes dura de las necessitats) modificaria radicalment la geografia política de Espanya y tal vegada 'ns duria á l' anejió ab.....

¿Y qué? .. Si ella, la nostra germana de rassa ho vol-

gués... si eixa federació de llatins deixés d' ésser un somni per tornarse hermosa realitat ¿quina millor ventura podriam desitjar nosaltres?

¡Avuy fós y demá festa!

BERTRÁN DE L' OS.

¡De "verbena"!

ANYS tranquils de temps felissos; anys de pau per l' esperit; qui os recorda en aquesta época de *verbena*, resta trist, comparadas ab las d' ara las alegres mitjas nits que de dols esplay servian tant á n' e's grans com als xichs, als vells y á la fadrinalla, homes y donas, á quins tots plegats 'ns animava un sol zel, l' únich desitj de conservar costums sanas de s' nostres avis, seguir las tradicions venerandas (que no hi há res més bonich) d' aquells temps, de quan regia la bona fé en tots sentits, sense venjansas, sense odís, sens de l' enveja 'l verí y sense vanitats tontas, ni ambicions, ni orgulls ruíns, instruments de que 's prevalen avuy tots 'ls sérs més vils que ara y ja fá temps remenan las cireras del país.

De *verbena* ¿qui no anyora las vigílias á la nit de Sant Joan y de Sant Pere, diadas que bé 's pot dir eran las més expansivas de nostre poble viril? ¿Quina diferencia 's nota entre l' avuy y l' ahir; entre 'l calor que l' lensavan las fogueras del beil mitj del carrer ó de la plassa, y 'l fret que gela l' esprit al voltant de las fogueras del amor patri, que á dins de molts y molts cors flamejan

pero no escalfan 'ls pits; perquè es un foch que no crema, ni fá brasa, ni caliul

Lo bullici, l' alegría era 'l distintiu dels fills de nostra tranquila patria las vigílias dels Sants dits, quan lo treball no faltava; quan lo jornal era 'l *quid* de tota la gent honrada conformada ab lo destí, y 's feya bullir bé l' olla anant, menjant poch. ben tips, y ningú 's feya la *guitza*, y era—ab feyna—lo hom rich guanyantse tan so's la vida, y ab estalvis esquisits lo hom tenia una poma per la sed... ¡Es qu' era aixís! ¡Com gosava, de *verbena*, lo poble barceloní!

Per Sant Joan y per Sant Pere, las vigílias á la nit, la tabola inofensiva; las grescas per tots istils; vora 'l mar, per las aforas, pe 'ls terrats, per tot, aquí las *verbenas* eran festas que tots 'ls fills de vehins celebravan ab respecte sens dar may un res qué dir.

Quan un *franch* no més valia trenta dos quartos seozills, y dinou rals ab prou feynas un *Napoleon* antich, y no 's parlava de *Fransas*, *Cubas*, ni raves fregits, y tothom felís vivia, y ningú mirava prim mentres portés en l' ermilla per malgastos, pela y sí,

las *verbenas* eran bonas; tot se vessava; ja dich: Una coca y la guitarra bastavan per divertir's tota la ciutadania que sap viure ab poch *pistrinchs*.

Més avuy que aquesta terra víctima de s' enemichs que tenim dintre de casa, que á la patria ván trahint y ab lo pretext de curarla dels ma's séus, ab malvats fins l' han cínicament perduda, duhentla al peu del abím de la espantosa miseria, rodejada de perills; avuy que la pobra Espanya, per culpa dels pervertits explotadors de sa honra y de sos tresors á mils, ja no té diners, ni crédito, y, captant, fá la viu-viu; avuy que una estrella... ab cúa 'ns guía per mal camí..., no estèm per bonaventuras, ni per perdre mitjas nits consultant á n' el fat nostre ab sortilegis disíants, ja que seria enganyifa tota la sort que 'ns eixís en lo got ab l' ou de proba, per més que la clara á dins dibuixés claras promesas... ¡Es tant fosch l' porvenir que als espanyols 'ns aguarda si Déu no 'ns ajuda un xich!

¡No 'ns dóian malas *verbenas* aquets yanquis del país!

P PET DEL CARRIL.

CANTARELLAS

Quan te veig, nena adorada, al teatro ab tos papás, sempre penso ab la *comedia* que temps ha ab lo meu cor fas.

Vas dirme que l' vel que duyas era per tapar ta cara, y 'm digueren que 'ls teus pares te 'l fan dur per des-cara-da.

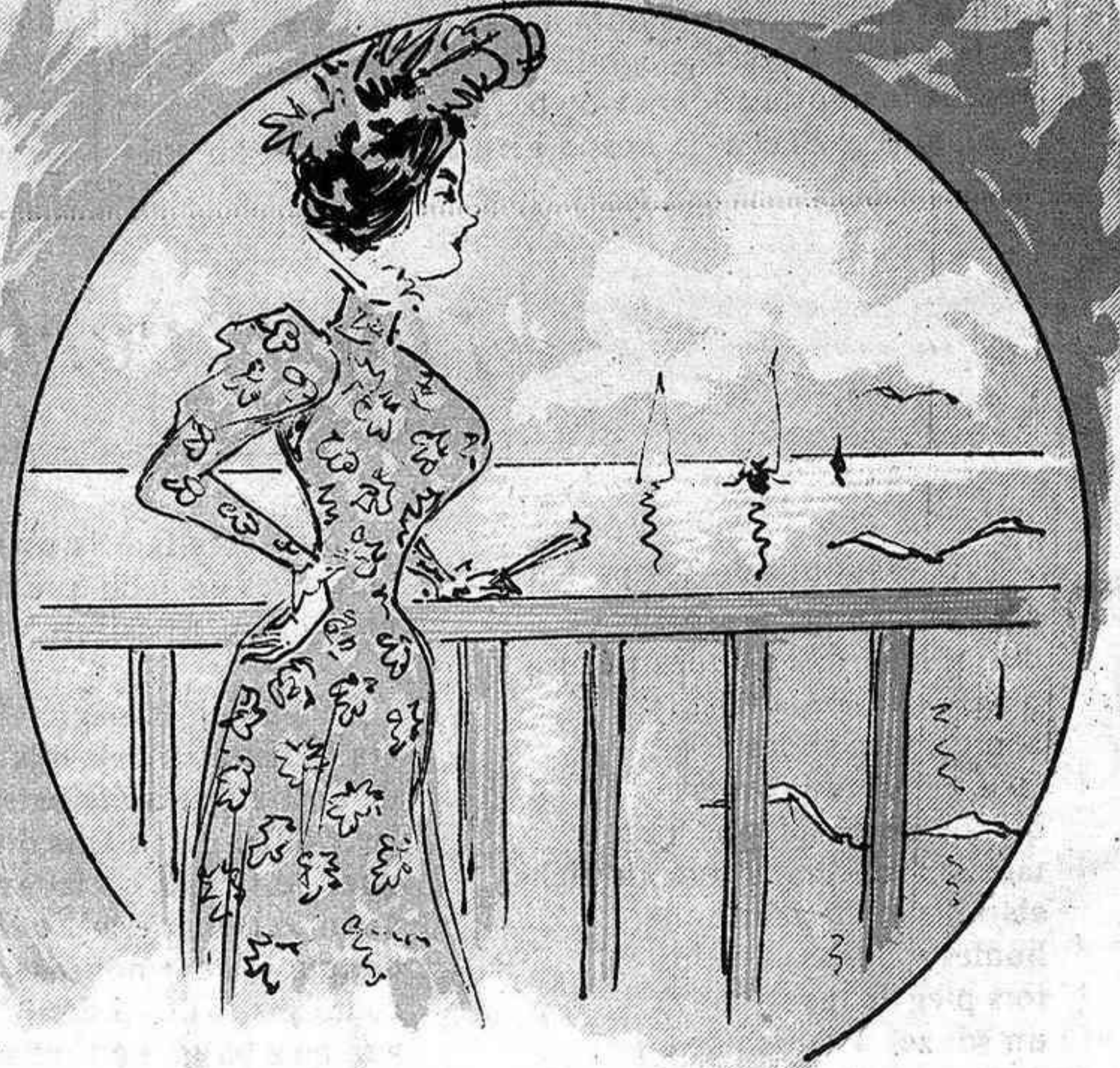
Que *pintavas*, nena meva, me vas dir ab gran vergonya, mes vaig veure sense treva que 'm *pintavas* la cigonya.

MIQUELÓ MASQUET RASCLE.

¿PER QUÉ VAN ALS BANYS?

Don Pepito Quadrets. Hi va per' fer conquistas, porque es un Tenorio irresistible... ¡Allá ahont posa l' ull..., hi deixa 'ls quartos!

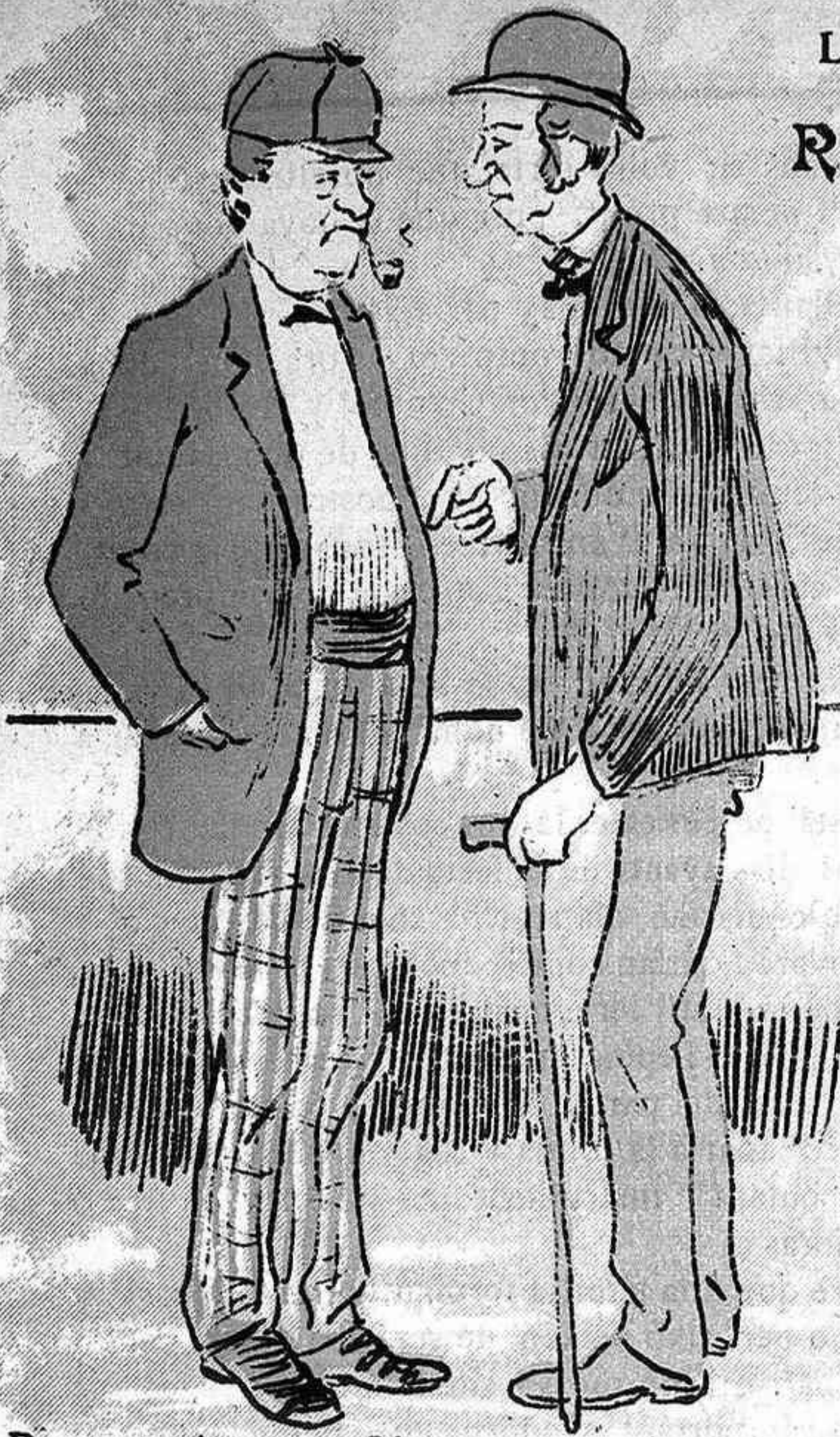

La Julieta Xavirons. Hi va per' veure si pesca algun peix grós.

En Pere Marduix (á) Matzina. Donchs.... per' veure si 's pesca algún relojje.

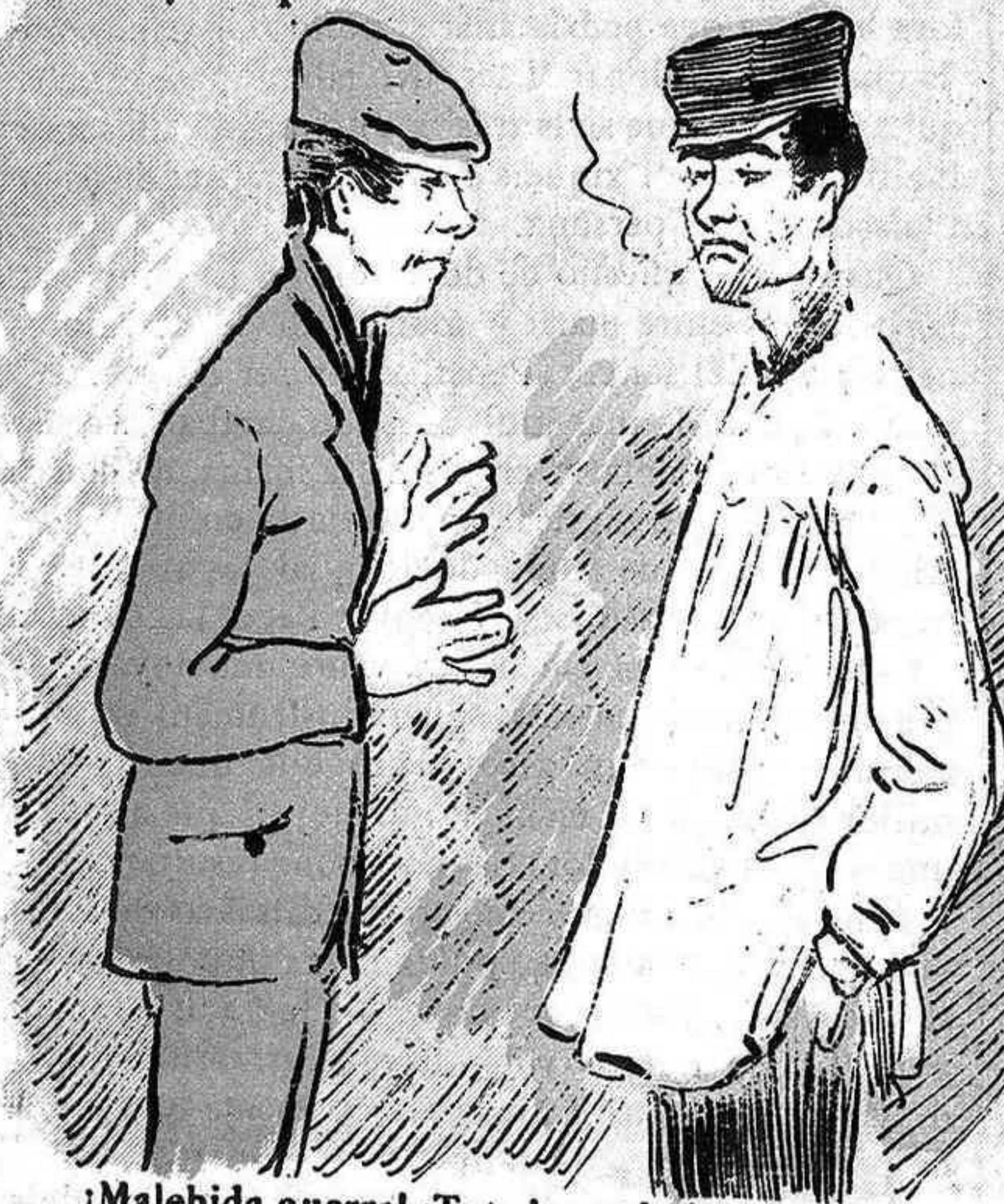
LA TOMASA
REBALLS

—Desenganyis, senyor Llorens: si vosté ó jo haguéssim tingut lo mando de las *Falepinas*, no hauría passat res, per qué som homes d'antiligencia, pundonor y dallonsas... ¿No sé si 'm compren?
—¡Dallonsas! ¡Veliaquil!

—¡Nos treuhen de Filipinas
¿Ahont trobarem protecció?
¡Au, Península, preparat
á una fraresca invasió!

¡Malehida guerra! ¡Tots los relotjes han fet cap á las caixas d'empenyos! ¿De quin ofici farem, ara?

Lo tret per la oulata

—SABS lo qué havia pensat, Pepet?

—Digas, Pepeta.

—Qu' ara que vé 'l sant de la nostra Pepita, ho celebressim en diferenta forma que 'ls demés anys; es á dir, que lo que importa lo que 'ls convidats venen á menjarse, ho anessim á *reventar* nosaltres á Vallvidrera. Aixís dels cinquanta rals que tenim á la guardiola destinats per *dulsas*, ne podém fè' un tech de tres pessetas per barba, que ab carril, café y copa encare sobrarán dos rals y passem un dia de sant Joseh á las nostras *anchas*.

—Sempre he conegut, Pepeta estimada, que tens un talent extraordinari y que lo que no pensas tu no ho pensa ningú. Si haguessis sigut home, no paravas fins á ministre.

—Uy... si hagués sigut home; de segú que no m' hauria casat ab tu.

—Ho crech molt bé. Pero tornant al teu projecte, sols hi trobo un inconvenient.

—Bó; ¡ja volia dir jo que no sortissis ab un *pero*.

—No 't sulfuris, dona; l' unich inconvenient que hi trobo es que durant l' any nosaltres no hem faltat á fer la gorra, dit sigui entre nosaltres, á casa D. Jaume, a casa donya Manolita, a casa 'l senyor Cristófol del Regomir, á ca 'n Llorens de la Tapiñeria, á la familia Garnota pe 'l sant de la senyora y...

—No 't fatiguis mes l' inteligencia, home, ja ho sé ahont havém anat durant l' any; pero també tens de pensar que nosaltres no fem cap paper ridicul anant en aquestas casas á pendre xacolata ab melindros y un got d' horxata, porque ho tenim ben guanyat; ja qu' aném á divertirlos y ferlos lluhir la reunió ab los concerts de flauta que la nostra Pepita 'ls dóna, lo qual, ja ho sabs que tan don Jaume, com lo senyor Cristófol com en Llorens, están molt satisfets de que la noya 'ls toqui la flauta 'l día del seu sant puig qu' aixó 'ls dona llustre en lo vehinat, y á mes, que nosaltres som tres *gorreros* com dius tu, que no peguem cap *falconada* y en cambi ells, que no 'ns venen á tocar res, compareixen ab tota la farám y que 'l que 'n te menos, conta ab sis cria y devegadas fins venen ab la criada; conta tambe, que no succeheixi com l' any passat que dels quartos de la guadiola no n' hi va haver ni á mitj y feste cárrech, que la pobra Pepita, de tan tocar la flauta porque ballessin, l' endemá tenia uns *llabis* com un trompet. He dit.

—Bravo. Pido la palabra para rectificar.

—Això si; tot t' ho prens á broma. Digas.

—Dich, que á n' el terreno que ho posas tu, la rahó 't sobra, pero...

—¿Mes peros?

—No m' *interrumpesquis*, dona; jo no 't dich pas res fins qu' acabas la corda..

—Está bé; soch muda.

—Donchs si; volia dirte que nosaltres també 'n treyém 'l nostre profit, puig que la noya dona llissions de *flauta* á...

—De flauta, home; may parlarás bé.

—Fes 'l favor de no rompem las oracions: dona llissions á la filla del senyor Cristófol y també ensenya de tocar lo flautí als menuts de don Jaume y aquesta reunió que doném pe 'l nostre sant es una mena de manera d' anunci, es propaganda, es *ensanchar nuestras relaciones* .. en fi, ja ho comprens lo que vull dir.

—Ves, ves, bunyol; ab la teva dóna no hi vagis ab discursos, porque t' en dona vintinou á acabar á trenta.

Aquesta polèmica es la que sostenia un matrimoni, pochos días avants de la festa de sant Joseh; sobre si obsequiarian als amichs com de costum, ó si preu per preu, farían com l' apotecari d' Olot.

Casi bè es inútil fer constar que va guanyar ella, apoyada per la Pepita que quan va enterarse de la qüestió va ser del partit de sa mare: primera, per l' alicient d' anar á la fonda y segona per estalviarse d' estar bufant l' instrument per l' espay de tres ó quatr' horas.

Encare que dita familia forman un terceto bastant cursi, no per aixó deixan de ser una bona gent á carta cabal. Ell, un mosso, desde molts anys, d' una casa molt important, s' adorna ab lo titol de cobrador y á las festas també s' adorna ab un sombrero tou, jaqué y ermilla blanca, tan al istiu com al hivern. Ella, ex-modista del Born, 's dedica á las feynas casulanas porque 'l cusir per altre, no fa fi. La noya fora la unica que podria anar si no fos tan nana com 'ls que li varen donar 'l ser. No faltan matemátichs qu' asseguran que si 'ls tres 's coloquessin un sobre l' altre com fan 'l xiquets de Valls, tot just donarian l' alsada d' una persona.

Quan va ser qüestió de donar ofici á la minyona, las palestras entre marit y muller ab 'ls corresponents *peros* del senyor Pepet, varen ser llargas. Al ultim, á pesar d' anar molt curts de gambals, va ser com sempre, acceptat 'l criteri de la mamá, de donar á la noya carrera musical, convertintla en una notable professora de flauta, de lo qual, avuy n' ha tocat tan pochos resultats. 'L senyor Pepet ja ho deya:

—No se quin efecte 'm farà veure una noya sempre ab la *flauta* á *cuestas*: aqueix instrument va millor á las mans d' un xicot, Pero ella que no; que millor lluheix á las mans d' una noya; que alló era una novetat que li donaria molt bons resultats.

L' esperiencia li ha demostrat al calsassas del senyor Pepet, que no va be qui 's deixa imposar per la seva costella, y en prova de aixó que no 'ls lluheix gens 'l pel y que si volen fer un extraordinari han de recorre á la guardiola que representa un munt de privacions durant l' any.

Arrivat que fou 'l día de la festa onomástica dels tres esquixos d' individuó, ja de bon matí las varen emprendre cap á Vallvidrera. Allí varen passar 'l día tan divertit com se suposa poden passarlo tres per-

sonas que 's veuen continuament y ab un *tech* de tres pessetas, que á las quatre de la tarde 'l ventrell ja demaná ajuda. Com sabian que la tertulia compareixeria de vuyt á nou del vespre, varen pendre la precaució d' anar á retiro á las deu, pensant que al endemá ja 's disculparían de l' ausencia *involuntaria*, inventant qualsevol historia.

Al embocar l' estret carreró hont viuhem, va cridarlos l' atenció un murmull de veus y riallas y un grupo de gent al devant de casa d' ells.

—Ay Pepet, li digué sa muller tota esporuguida, á casa passa alguna cosa, potser serán lladres.

—O foch digué la noya, tremolant.

O una planxa fenomenal qu' havem fet, contestá 'l senyor Pepet que á mida que s' hi acostava compreguè de que 's tractava.

—Sembla que fan broma.

—¿Qué no veus al pallanga de D. Jaume y al groixut senyor Cristófol ab tota la patuleya?

—¡Válgam la mare Deu! Entornémsem Pepet; anem noya.

—Es inútil, diguè l' home mitj desmayat, son capassos d' estars' aquí fins que surti 'l sol.... y á mes que ja 'ns han vist.

Efectivament, don Jaume que per la seva alsada tot ho dominava va se 'l primer que va donar l' avis de l' arribada dels desertors y tots 'ls *convitats* posats en fila van presentarlos las *armas* cantant la marxa real, movent un xibarri de mil dimonis.

Veyent que no hi havia remey, varen seguir la broma, disculpantse dihent que 's creyan qu' eran las set, puig 'ls havia passat 'l temps molt agradablement en una *gira* campestre.

No volguent perdre temps, los tertulians varen pendre la casa per assalt organisant 'l ball gracias á la flauta, un pandero, 'ls ferrets y unas castanyolas que si be semblava que feyan esquellots, la qüestió era ballar en tots los departamentsinclus á la cunya.

Ja eran las dotze quan la senyora Pepa diu a son marit:—Que 'ls donarèm a n' aquesta gent; 'ls he contat y entre grans y petits son trenta.

—¿No va quedar res d' ahir á sopar?

—¿Serías capás de donals'hi monjetas? T'é; aquí tens dotze pessetas dels quartos de la setmana entrant y compra pastas.

—¿Macarrons ó betas?

—Ditxòs tu que tot ho prens á la fresca, sense pensar que tota la setmana menjarèm sopa d' all y una torrada sucada ab vi de la font de Sant Just.

—Tu 'n tens la culpa. ¿Ves ahont trobarè obert en aquest' hora?

—Truca: digas qu' es per un malalt; pero no tornis sense lllaminaduras.

—Está bé. Si no trobo cap pastelería oberta aniré á casa un apotecari d' aquets que tenen *abierto toda la noche* y compraré bolas de goma, pastillas per la tos ó pels cuchs y aixarop de ráve fregit.

Sort que á la Rambla va trobar lo que necessitava,

ó si no hauría sigut molt capás de compareixe hasta ab bolados purgants.

En vista de que 'ls comptes li havían sortit al revés, lo senyor Pepet, prescindint del parer de la seva dona va pendre tres acorts molt importants: No anar á fer cap gorra en tot l' any; vendre la *flauta*, fer apendre de modista á sa filla y mudarse de casa avants del mes de mars del any que vé. ¡No 'n va passar poca de cassusa á la setmana següent al seu sant!

XANIGOTS.

Montanyesa

—**A**PA, pagés, que no os podreu queixar,
tindreu ben bona anyada,
aquestos blais prompte 's podran segar
la espiga está prenyada.

—Ja ho pot ben dir, senyor, ja ho pot ben dir
mes ¡ay! pas molt m' alegre,
la cullita passada perdi 'l vi
y he passat l' hivern negre.

Mos prechs y plors no 'ls ascolta pas Deu;
producte d' eixa terra,
no 'n vareig tenir cap, y lo fill meu
tingué d' aná á la guerra,
y sé que ha mort.

—Pagés, no os entristiu

— Oh terra malehidal
encar que molt bó 'm sigui aquest estiu
no tornarà ell a vida.

SURISSENTI

INSTANTANEA

VAIG veure l' altre dia que 't parlava
un cert jove elegant
jo no sé si 'l assumpto que 't contava
era ó no palpitant;
mes quan ja 'l argument tu coneixias
qu' eil anava acabant,
—D' interessant ja n' es—tu responias,
—pero no palpi... tant...

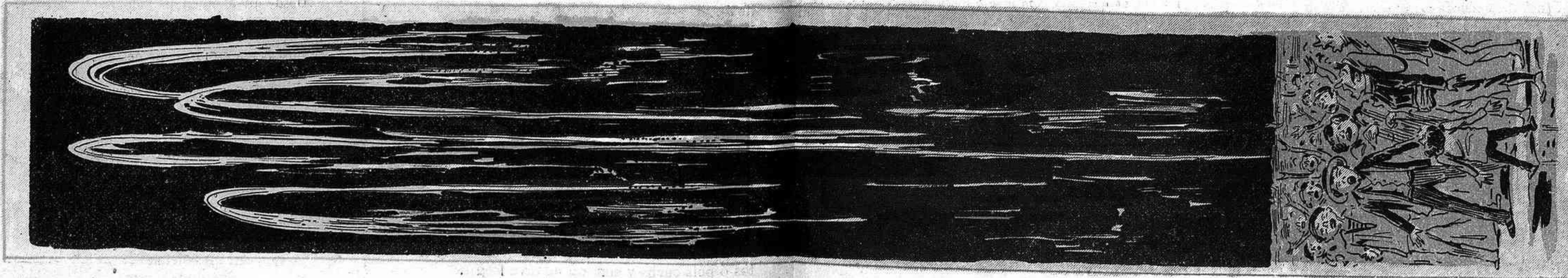
Desde qu' al fanch del vici
vares caure, ben cia has dat á comprendre
que si vas perdre un dia la vergonya
la buscas ara en forma de pesseta.

J. STARAMSA.

Íntima

Com lo pabeu ó ennegrit
qu' en la sombra de la nit
va voltant espavorit
per la fl resta:
per lo mon adelarat
entre duples abrumat,
vaig cercant felicitat
perduda l' esma.

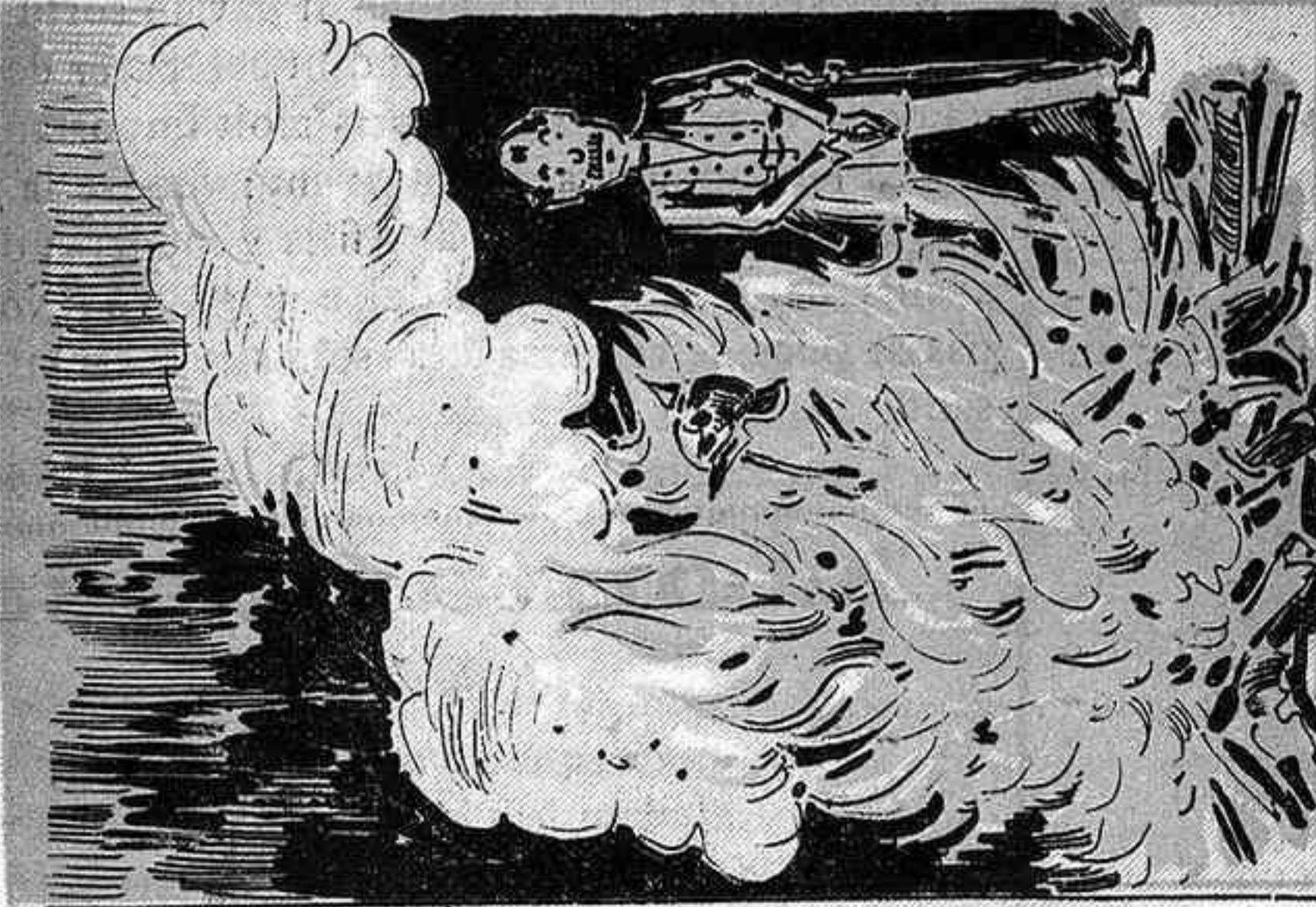
VALENTÍ CARNÉ.

—¡¡¡¡¡Aaaaaaaah!!!

L'ardor bélich de la canalla, fá prodigis. A lo millor, vos encastan un petardo pe 'ls nassos ó un corre-camas entre cap y coll.

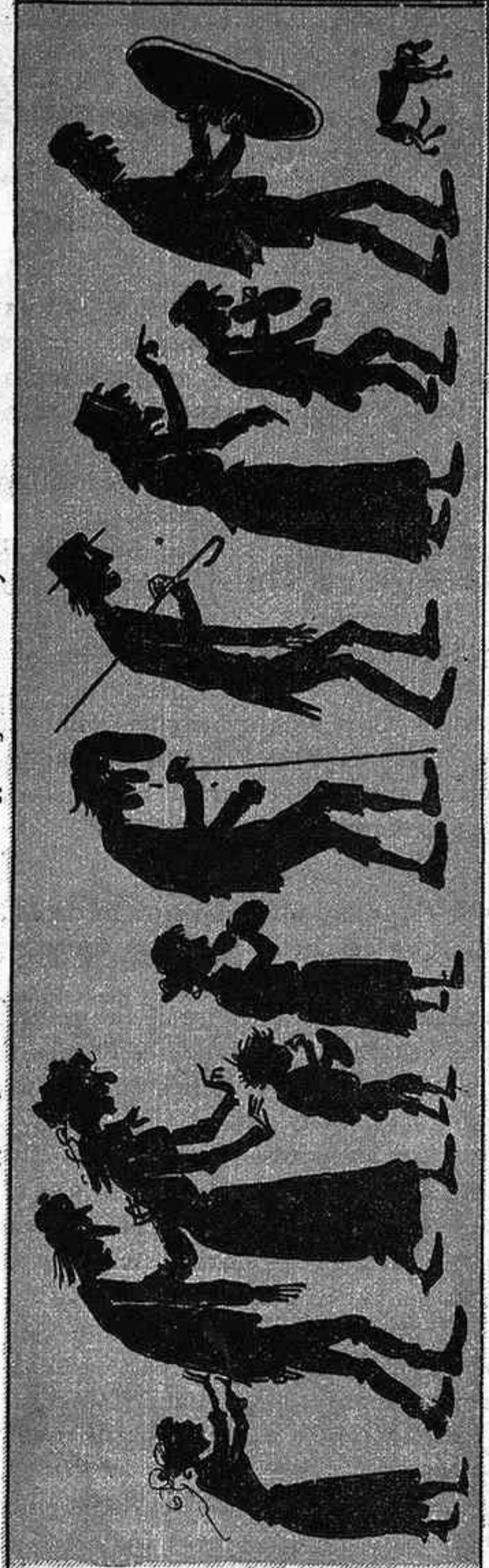
Y 'ls guardillas, fent none-tz, 's troban lo casco escalibay á la punta d'una escombra.

Un cohè, disparat desde 'l carrer, va enfilat la perruca d'una janaona y 'l barret d' un regidor que 's feyan pessigollas dalt d' un terrat.

—¡¡Jo 'm recargolo!!—¡Déixam passar!!
—¡Apartat, nano!—¡¡M' escapará!!
—¡Malehidas cocas!—¡Malehits cargols!
—¡¡May mes verbenas!!— ¡¡may mes bunyols!!

—Prou verbenas. ¡Bona nit!
—¡Renoy! ¡¡que 'ns hem divertit!!

Lo Sr. Palencia segueix impertèrrit ab sa tossuneria de representar á diari *La corte de Napoleón* y lo públich segueix pagantlo ab igual moneda, puig que á abandono de activitat es hasta lògich correspondre ab la falta de assistència.

Molt celebrariam se convencés dit autor-empressari que nostre públich no es com lo de Madrit, que vá al teatro no més que per... presumir; nosaltres hi aném pera gosar y ab la representació de la mateixa obra tots los dias, l' espectador s' hi aburreix.

Creyém palpablement que lo Sr. Palencia no necessita nostres consells, pero bo es ferli present que si al final de la temporada no logra veure beneficis en la comptaduria, á éll solament deurá tenir de culparse; no fos cas de que encare tirés algun improperi als catalans com acostuman fer alguns empresaris de Castella.

NOVETATS

Las bodas de Figaro no foren del agrado de la escullida concurrència que assistí la nit de sa única representació.

Sense pretendre denigrar la obra de Beaumarchais, que sembla es plat escullit del públich de Fransa, dirém que resulta molt antiquada y que ni la trabassón ni 'is recursos son per lo gust d' avuy dia.

Diumenge últim se representá la coneguda comedia de Tirso de Molina titulada *Marta la piadosa*, que ab tot y la irreprotxable execució que logrará tan per la Sra. Guerrero com per los Srs. Diaz de Mendoza, Giménez y Cirera, logrará escás éxit, per ser una de las més fluias de aquell ingeni.

Recordém que dita obra quan la va representá la célebre Boldun en companyia del eminent Rafel Calvo en nostre Teatro Principal, fa ja una vintena d' anys, tampoch logrará entussiasmar.

Entre algunas obras escullidas del teatro clássich s' ha donat la setmana passada *El gran Galeoto*, obra mestra de Echegaray, en que hi obtingué un colossal triumfo lo já reputat actor Sr. Diaz de Mendoza per l' acert ab que desempenyá lo personatge de Ernesto, vejentse molt ben secundat per la Sra. Guilen y lo Sr. Giménez, (Teodora y D. Julián respectivament.)

Vist lo brillant resultat que ha obtingut la companyia Guerrero, ha diferit sa marxa obrint per lo tant nou abono que ho será de 10 funcions mes; aixis es que hasta mitjans del próxim Juny, estarà entre nosaltres.

Pera dissapte próxim anuncia la funció de son benefici dita eminent actriu ab *La Dolores y Mensajero de paz*. Las molts simpatias que te nostre públich pera sa artista predilecta, fá que esperém veure en dita nit un plé fenomenal.

TIVOLI CIRCO EQUESTRE

La *rentrée* dels clowns Tonino y Antonet ha sigut molt ben rebuda, tan perque ab ells lo quadro queda arrodonit

com també per ser dos notables artistes en son género. Los musicals Manzoni continuan logrant l' aplauso del públich, pero se fá precis qu' estudihi alguna pessa nova á fi de donar mes varietat á son repertori, que si no mes contessin ab lo fins ara conegut, seria molt limitat.

Pera dimars estava anunciat lo debut del domador Malleu y pera avuy lo del sobremanista O'Connor.

La setmana entrant los explicarém ab que 's menja lo treball de dit artista, ja que aqueix calificatiu no l' hem trobat en cap diccionari.

GRAN-VIA

Satisfactori éxit ha obtingut lo quadro coreogràfich de ball espanyol, sentintse frenèticament aplaudida la primera parella Barber-Tomás, que dit sia *inter-nos*, son dos excelents artistes en dansas de la terra de *Maria Santísima*.

La companyia de sarsuela, interin prepara obras noves y mentres alterna ab altrás d' aplaudidas, va representant á diari *Agua, azucarillos y aguardiente* y *La Viejecita*, havent arribat aquesta aixerida sarsuela á la 50.ª representació, sent aquet detall lo millor pera demostrar que son nom en lo cartell, es á gust de la numerosa concurrència qu' assisteix á aquet cómodo teatro.

NOVETATS

CONCERTS D' EUTERPE

Si concorregut se vegé lo primer concert de tan notable Societat, tant ó més animat s' ha vist 'l según, premitant aixis lo públich barceloní 'is nobles esforços de la *Euterpe*.

Lo dia de Sant Joan oferia donchs 'l teatro de Novedats un brillant aspecte per lo distingit y numerós del públich que hi assistí.

La veritat es que la *Euterpe* s' ho mereix perque no perdona sacrifici ni omiteix medi á fi de presentarse com digna filla del immortal Clavé.

Lo programa algo mes nutrit que en altres concerts, fou molt ben desempenyat, mereixent especial menció *La Verbena de San Juan* qu' es de rigor en aytal diada, *Lo Cup* y *Lo Cantor del poble*. S' estrenaren ademés, dugas petites pessas posadas expressament per que s' hi lluhís la secció de nens y nenas d' Euterpe. Tan en *La Filla del marxant* com en *L' hivern* (qu' es com se titulan los esmentats *globulillos*) la canalleta y 'is grans de l' *Euterpe* varen portarse com uns homes y sols cal dir qu' á pesar de ser las pessas estrenadas una poqueta cosa, tingueren de repetirse gracias á la execució.

En quant al va'or de las composicions estrenadas, *La filla del marxant*, no es mes qu' una compilació de la tant antiga com inspirada melodia popular conegudissima per tothom. Lo mestre Candi per la feyna que hi ha tingut podia haverse escusat d' afegirhi 'l nóm. En quant á *L' Hivern* resulta en realitat molt fret y ab tot y sa originalitat no ompla. Creyém que la *Euterpe* tindrà lo bon gust de no deixarse seduhir excesivament per las corrents del modernisme, puig la veritat es que *L' Hivern* será molt sugeriu, molt finet, molt llepat, pero no ompla 'l cartell.

De la part orquestral fou apandidissima la serenata *Zoraida* del mestre Orense y la *Fantasia elegiaca* de Porcell que fou repetida.

En resúm, la *Euterpe* té motius més que suficients per quedar satisfeta del resultat del últim concert y esperar que 'l próxim pera la festivitat de Sant Jaume també será de positius resultats.

UN CÒMICH RETIRAT.

LA TOMASA
PER L' ESTRA

—Senyors: fon-dament embargat per l' emocio, tinch de manifestar que l' honor nacional, la vergonya y 'l patriotisme, cada qual, qu' es cadascú, 'ls entén à la seva manera.

—¡Caygui la maledicció del cel sobre 'ls des-camisats que pretenen que l' honor, la vergonya y 'l patriotisme, se conservan incólumes ab la guerra!

—Jo 'm dich Pau y m' en diuhen, y crech qu' ab la pau hem d' arribar à la meta de las nostras aspiracions.

—Pareume atenció, estimats oyents, y digueume: Si continua la guerra, y ve l' enemich á bombardejar 'ls ports de la Peninsula, y m' arrasa tres magnificas casas que tinch al Ensaxe ¿qui me las abona?...

Qui bé estima, may olvida

Vaig darte 'l cor, y crüel
l' has ferit, l' has trossejat;
y jo que tan t' hi estimat,
ab l' ánima rajant fel
de t' amor hi renegat.
«Perdònam» —m' has dit jimpial
després qu' has dat ton amor
á un altre, sent tú m' aymia.
Aquell cor que jo tenia
ja no 'l tinch... Ja no tinch cor!
¿Vols qu' havenime dat lo «sí»
t' o vidi avuy y 't perdoni!
Si tot jo des illo bri,
¿com vo s' tú, dona ó dimoni,
obtení 'l perdó de mi?
¿Vols qu' al odi posi tassa
fente avuy l' arrepentida,
allá 'hont sabs tú que no es guassa
qu' has envenenat ma vida
per haverte estimat massa?
¿Dius que 't perdoni Assumpció?
Després de que m' has ofés
ja ni de Deu tens perdó...
¿Com vols que 't perdoni jo?
¡No 't perdonaré may més!

FRANCISCO SISA

CANTARS ÍNTIMS

Mirante fixo aquet dia
m' vaig quedar contemplant
que 'n lloch de ninetas tens
dos angels qu' están mirant.

Entre tu y la santa verge
del altar que sols resar
moltas vegadas m' quedo
que no se quina adorar.

Voldria ser raig de lluna
per poguer entrar en ta cambra
pujar per sobre 'l teu llit
y platejarte la cara.

No 't tapis per Deu la cara
com ho fas sempre ab lo vel
si vols que d' enveja morin
los angels que hi ha en lo cel.

SANTIAGO JUNCADELLA

La distingida Societat «La Camelia» nos participa que s' ha traladat al carrer de Cortes n.º 212, ahont está domiciliat també l' important centre «Ateneo de la Izquierda del Ensanche».

Desitjém als simpatichs individuos de «La Camelia» molta salut y prosperitat en lo nou local.

Copiém de *El Francolí*.

Lo dimecres ú tim fou despedida del Hospital de Tarragona, una desgraciada jove, que pateix una grave afecció cardíaca y altre en los pulmons, sense altre alivi qu' una certificació pera que en lo Govern Civil se li facilités una carta de socorro pera poguer trasladarse al poble de sa naturalesa. Al veure en dita dependencia l' aspecte cada-vérich de la esmentada jove, feren una colecta al objecte de proporcionarli lo indispensable pera que pogués efectuar lo viatge en tren, cosa que no fou possible á causa de la gravetat d' aquella infelís, segons certificaren dos respectables metjes.

En vista de tals datos se practicaren caritativas gestions al objecte de conseguir lo reingrés en el aludit establiment de dita jove, lo que no pogué lograse á causa de la poch humanitaria negativa del metje de servey en lo mencionat Assilo.

En quant á la Junta Administrativa del Hospital reserva sas energias pera 'l cas de que en lo teatro s' intenti representar *Terra baixa* ó *Juan José*.

Qua'sevol se figuraria que s' tracta de la Junta del Hospital de Barcelona.
¿Oy?

Qualsevol y qualsevolga que vulgui beure vi, such de rahims, no aquestas porquerias que á ciencia y paciencia dels consumidores s' expenen en molts establiments, deuen dirigirse al carrer de Escudillers n.º 16, ahont trobarán un exquisit *aixrop de pámpol* procedent de las fincas que pos-eheix á Pobo eda, D. Salvador Miró.

Lo representant de dita casa es nostre estimat amic don N. Bas y Socias.

Qui visiti aquest establiment, ha de serne, sens dupte, parroquia.

Quan en los ultims dias de la setmana passada tot bon espanyol estava ab l' ay al cor, considerant si 'ls yankees podran desembarcar ó si no podrian lograrho, y qué farien los nostres exercits de mar y terra en cas de que l' enemich conseguís posar lo peu en terra de Cuba, va sortirnos en Cervera ab un estirabot en forma de telegrama.

N' hi havia per exclamar: Vaja torneume lo ral, que no vull mes comedia.

Si tota la táctica del nostre almirant, no ha sigut altra, que la d' anarse á ficar á la ratonera, perque puguin casarlo impunement, s' ha de confessar que per aquet viatge no s' necessitavan alforjas y que sobrava la propaganda.

Lo poble espanyol, que porta fets prou sacrificis, esperava un altre final mes adaptat á son esperit y sa historia; lo poble espanyol, ja que té barcos á las costas antillanas, hauria preferit qu' havessin sortit á batres ab la esquadra

enemiga, á pesar de la probable derrota, qu' hauria sigut en tots conceptes honrosos; lo poble espanyol va quedar mes satisfet del desastre de Cavite, qu' al fi y al cap sigué un desastre gloriós, que de la passivitat de la esquadra d' en Cervera.

Per enviar barcos, quin envió representa un gasto considerable que 'ns farà gemegar lo dia de demà, si aquets barcos no han de fer res, millor hauria sigut que no s' haguessin mogut de la Península, y aixis nos haurian lliurat de fer un paper ridicul.

Si la missió de la esquadra d' en Cámara, ha d' esser igual que la d' en Cervera, ara qu' encare hi es á temps, valdria mes que retornés á Espanya.

¡Ja estém tips de veure que s' afegeix llenya al foch que 'ns está consumint!

✱

Los americanos lograren desembarcar á Baiquiri, gracias á la protecció que 'ls hi prestaren los insurrectes, los quals al renegar tan traïdorament de sa patria, demostren que pateixen la mes gran de las obsessions.

¿Qué esperan los cubans del exércit invassor? ¿Creuen que 'ls Estats Units exposan homes é inverteixen fortas sumas, per pura humanitat y en profit dels altres?

Los traïdors d' Espanya, al cap de vall del sach trobaran las engrunas.

Pretenian fugir d' una tiranía y 's posan en cos y ánima á la gola del llop.

Si 'ls exércits americans logran vence las nostras armas, prompte posarán en práctica aquells versos de Calderón:

«El traïdor no es menester
siendo la traición pasada!»

✱

Ha mort l' insigne dramaturch castellá D. Manel Tamayo Baus.

Ab dir qu' es l' autor de «Un drama nuevo» no hi ha necessitat de fer mes elogis d' aqueix eminent literat.

«Un drama nuevo» es sinó 'l millor, un dels millors dramas ab que compta la escena espanyola.

La mort de D. Manel Tamayo es, donchs, una dolorosa é irreparable pèrdua.

¡D. E. P. tan eminent artista!

✱

Se diu que las condicions que pera la pau imposan los Estats Units, son las següens:

Cessió de la isla de Puerto-Rico com indemnissació dels gastos de guerra, independència de la isla de Cuba baix lo protectorat dels Estats Units, una estació naval á Filipinas y un depòsit de carbó á las Canarias.

¿Y res més?

Sí: un bé negre.

Pero... *contra el vicio de pedir, hay la virtud de no dar.*

¡Ja 'ns ho farém mano á mano!

Si 'ls amos ho volen.

✱

Diu un diari de la localitat, que molts empleats de l' Administració de Correus, emplean pera certas feynas qu' es excusat descriure, lo primer periódich que 'ls hi ve á má, lo qual no deixa de ser un modo ben especial d' ilustrarse, que no fá gayre favor als que l' adoptan ni al administrador Sr. Primo de Rivera que 'l permet.

S' ha de confessar que 'ls empleats de Correus se miran los periódichs ab molt *mals ulls*.

No hi haurá mes remey que posarhi pica-pica.

¡Y que gratin!

✱

La guerra, á pesar de las notas tristas qu' ofereix á cada moment, se presta també al xiste.

Al enterarse la Sra. Tuyas, una vehina que té quatre filles casadoras, de que 'ls americans havian atacat á Casilda, nos deya tota esverada: «Ay Senyor; ja es ben bé vritat que la corda sempre 's trenca per la part mes flaca. ¡Pobra noya! ¡Pobra Casilda! ¡Quin disgust deuen haver passat los seus pares! Si 'ls yankees venen á Espanya, son capassos d' atacar á qualsevol de las mevas filles! ¡Indecents!—A pesar dels temors de la Sra. Tuyas, creyém que las sevas filles no sufriran cap contratemps, porque—es un dirhó á vostés—tenen unas fesomias capassas de fer corre al mateix dimoni.

En cas de perill, podrian fer mes servey ellas, qu' un canó de tiro ràpit.

SECCIÓ TELEGRÁFICA

BARCELONA, 27, després de haver dinat.—Santiago ha sigut rendit... per la calor, al passar á las dotze d' avuy la Plassa de Catalunya. Santiago es un senyor del carrer de Cremat gran, molt calurós, que cada dia menja llagosta.—Falkés.

MADRID, 27.—Casilda ha sigut atacada pe 'ls yankees. Los pares de «La Fulla» considerant qu' es aquet un atac á las bonas costums, pendrán cartas en l' assumpto.—Marqués de Burillas.

VICH, 28. Han fondejat en un safreix d' aquesta població, quatre barcos nortamericans ab carregament de carn de porch. Los vigatans ja están preparats pera ferne llançonissas.—Budell.

GRAN-VIA, 28.—Ab destí á n' aquet favoregut teatro ha arriuat la goleta «Los Ratonés» ab carregament de riallas. L' aixerit empresari Sr. Güell, considerant que no hi haurá butacas per qui en vulgui, 's proposa engrandir lo local.—C. y R.

BARCELONA, 29.—Se diu que l' acaudalat Samuel, tement qu' un bombardeig dels yankees pugui ferli malbé la fatxada... de la Catedral, projecta traslladarla en un carretó al cim del Tibidabo.—Manel del Vio'ti.

JARDIN ESPAÑOL, 29, á 3¼ de 15.—No vé ningú. Me sembla qu' en surtiré ab las mans al cap.—Figa-rola.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pesetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

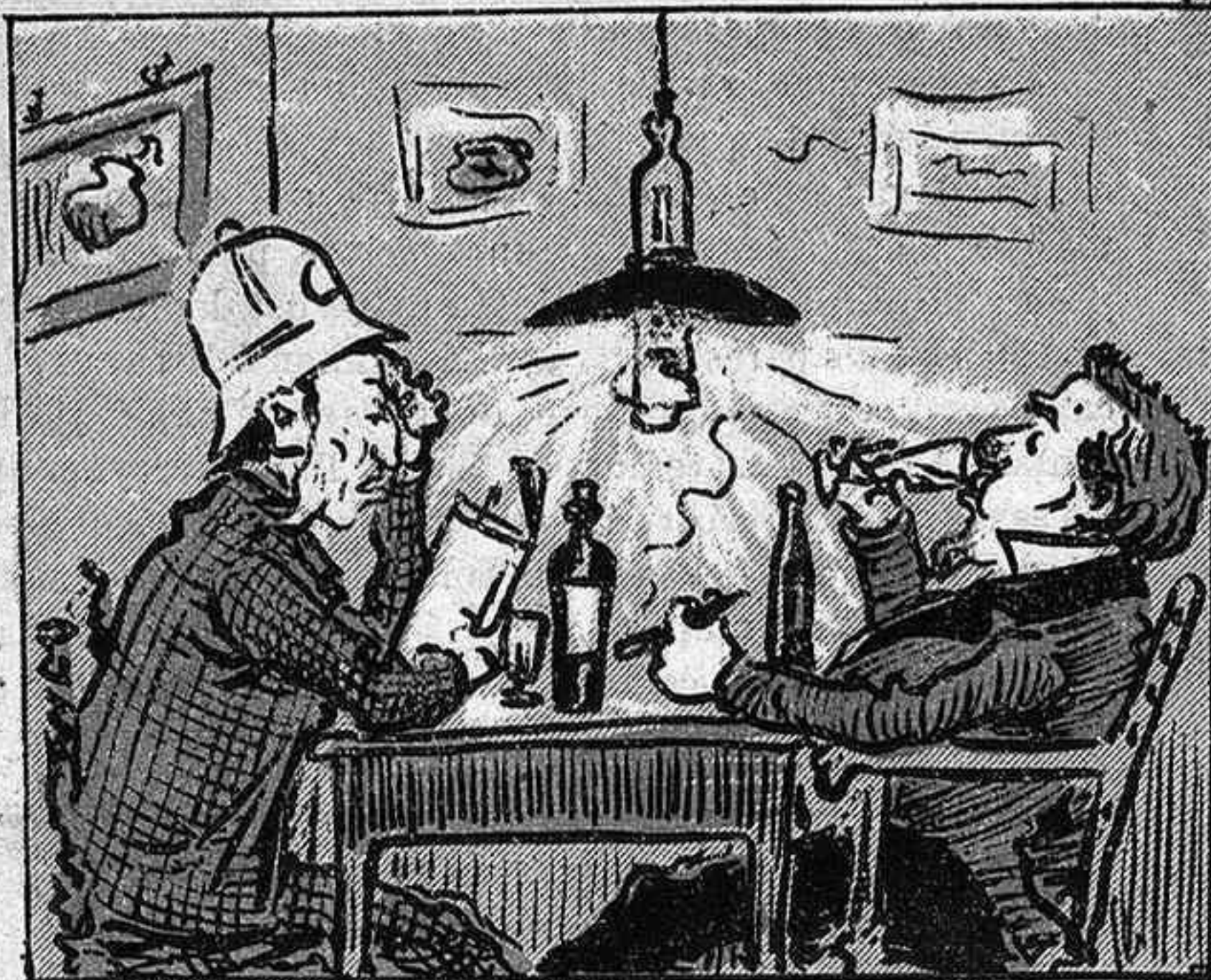
6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LITOGRAFIA BARCELONESA

de Ramón Estany

6, Sant Ramón, 6. — BARCELONA

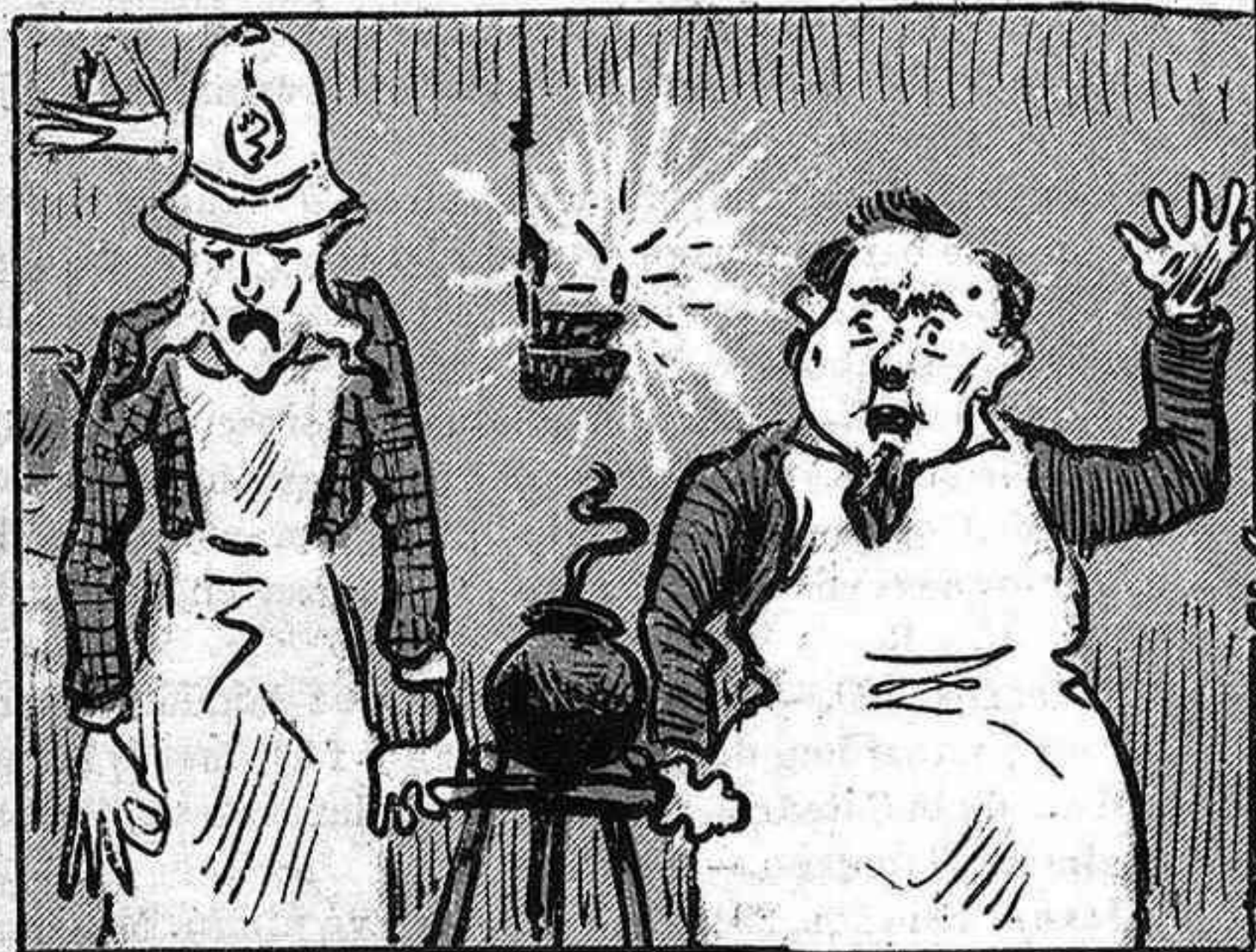
UN GRRRRAN INVENT

Mister Frank Ful y 'l Doctor Scanyapits se reuniren un dia—dich mal: una nit—en un corral dels encontorns de Chi-cago, y després d' haver begut una dotzena d' ampollas de ginebra, se sentiren inspirats y resolgueren esser útils al seu corral, dich, á la seva patria.

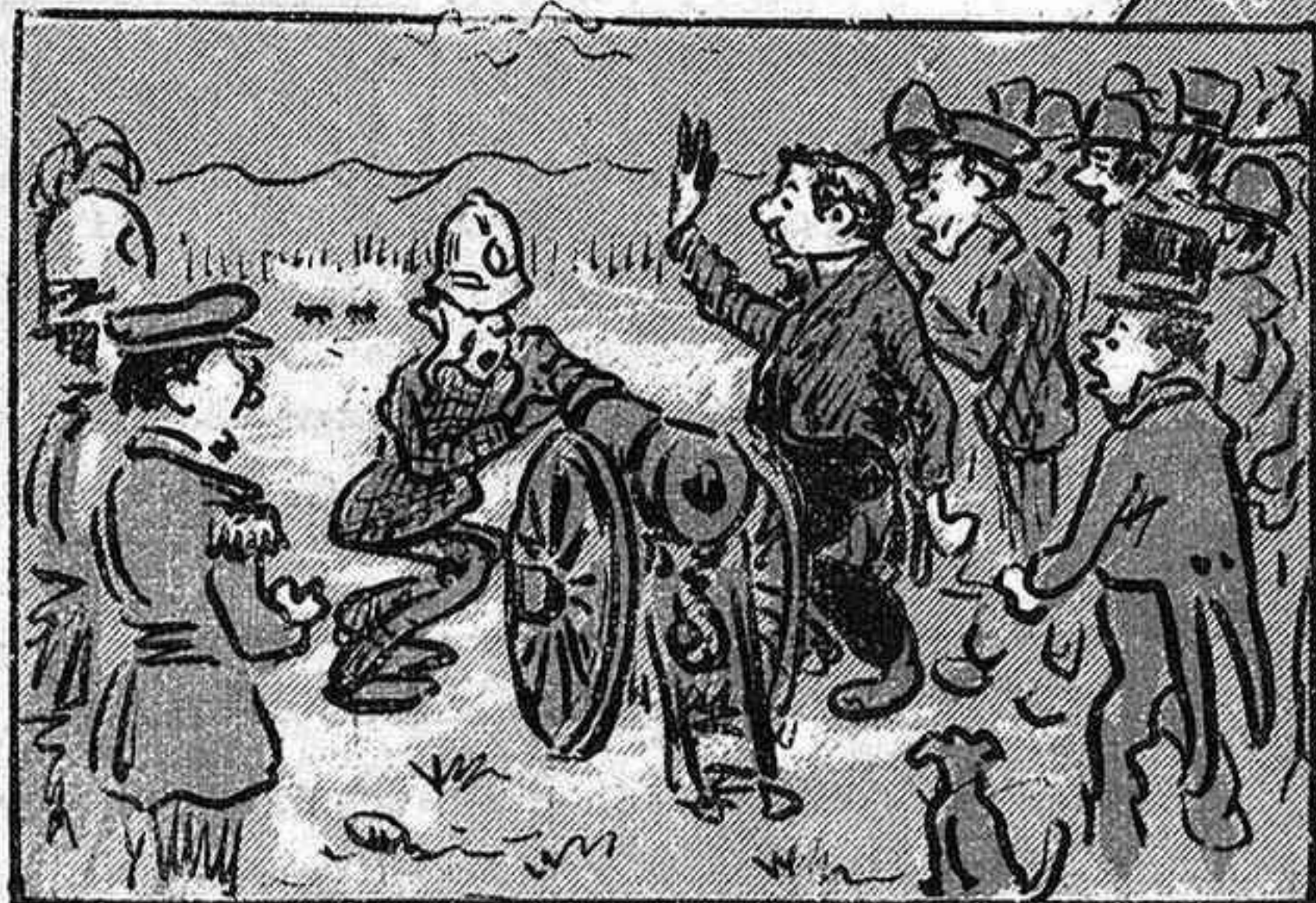
A quin efecte inventaren á corre-cuyta un explossiu compost de un petricó de llet de truja, cinch céntims de terra d' escudellas, una capsa de mistos de pet y mitja lliura de monjetas de las mes flatosas. Per metxa aprofitaren una beta dels calсотets.

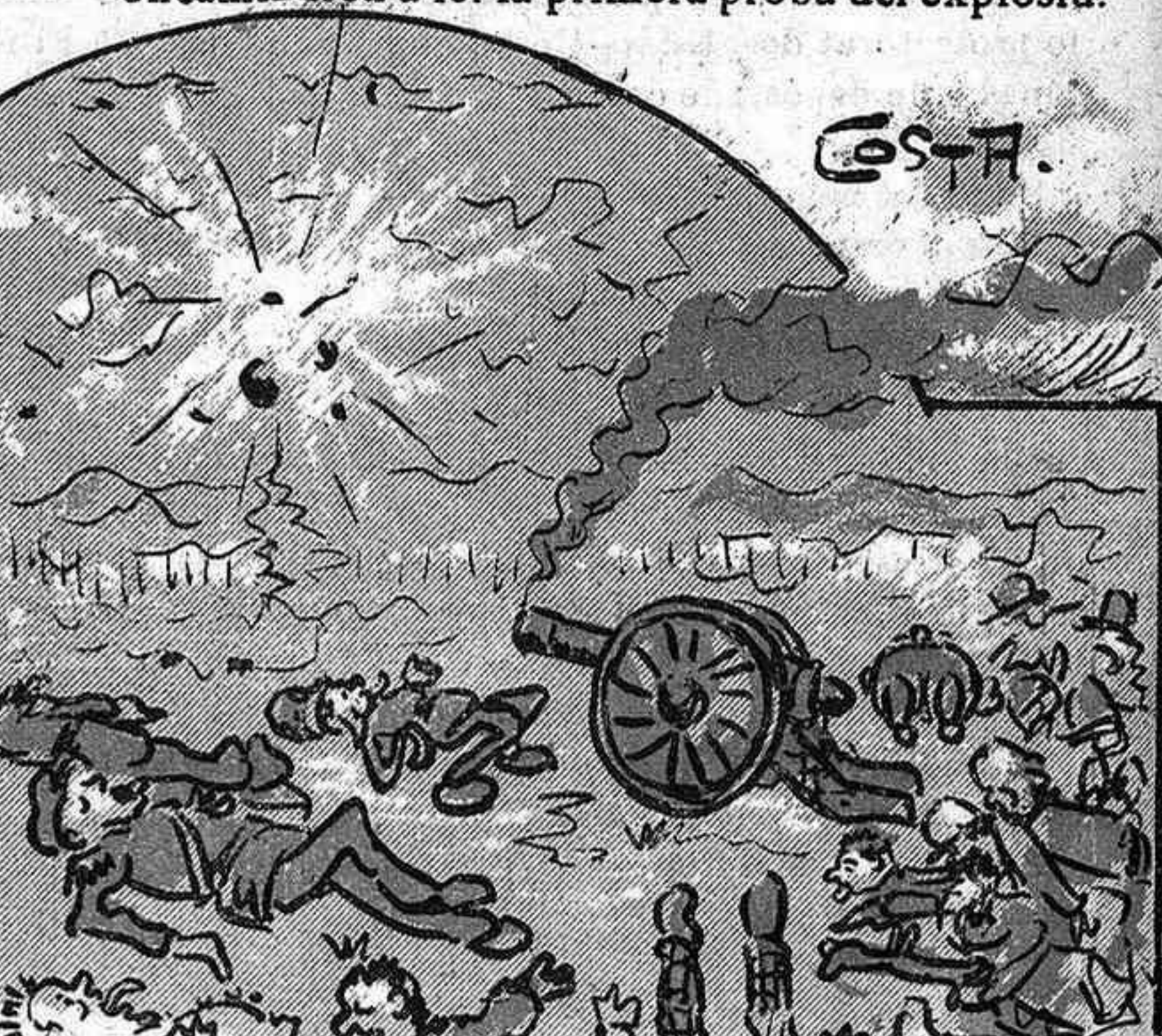
Dit explossiu llenyat per un canó... d' agullas, havia de produhir fástichs, vómits, mal de cap, mal de ventre y la mort! á tota persona que 's trobés á menos de mil lleguas del lloch de la explossio.

Mister Frank Ful y 'l Doctor Scanyapits després d' haver donat compte de son prodigiós invent á una Comisió técnica del Cap-itoli, s' encaminaren á fer la primera prova del explossiu.

Moments de sensació, d' espectació y... de pó.

!!!Pauuuuum!!! !!!Boooooom!!!... Se sentiren grinyols prolongats, y luego un silenci de Canyet. (Lo canó no allargava mes que quatre canas y Mister Frank Ful, 'l Doctor Scanyapits y la Comisió técnica, foren las primeras